

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

19. An Pontifex, si balsami copia deesset, possit dispensare, ut
Sacramentum Confirmationis administretur cum solo oleo olivarum? Et
latè explanatur, an balsamum in Confirmatione sit de necessitate ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

2. *Secundo*, quia Sacerdos Moachus Græcus fide dignus petiit mihi se legisse in Euchologio manuscripto in Albania in collatione huius Sacramenti explicari Trinitatis inuocationem.
3. *Tertio*; quia in Bibliotheca Vaticana inter libros Syriacos sub num. 26, in Euchologio, seu ritu Iacobitarum, in collatione huius Sacramenti similiter habetur explicata Trinitatis inuocatio; notum est autem Iacobitas ex ritu Græcorum esse.
4. Verum post schisma Græcorum à tempore Photij, inter quem, & Nicolaum Papam pro confirmationis Bulgaris dissensiones intercesserunt, non solum in hoc Sacramento, sed in aliis Sacramentis, & ritibus plures sunt factæ mutationes in Codicibus manuscriptis, & quotidie sunt Venetiis, vbi imprimuntur eorum Euchologia ad placitum vniuersi cuiusque.
5. Sciendum est igitur duplicem fuisse in primitiua Ecclesia apud Græcos vsum sacri Chriftimatis, vnum carimoniale, & reconciliatiuum hæreticorum sedentium ad gremium Ecclesiæ; alterum sacramentalem in collatione sacramenti Confirmationis; in reconciliatio adhibebantur illa verba, *Signaculum doni Spiritus sancti*, de quo in secunda Synodo can. 7, art. 9, & in Concilio Arauficano I. can. 2. quæ verba neoterici Græci post schisma, existimantur esse Sacramenti, quod docuit Venerabilis, & omnium Græcorum doctissimus Bessarion à cuius dictis, & sententiis, vt potè piissimis, doctissimi, & Græcorum rituum expertissimi in re tam graui piaculum sit discedere.
6. Bessarion igitur tempore Concilij Florentini sub Eugenio I V. in suo tract. de Eucharistia, laudatis Sacerdotibus Latinis, quod optimè noriat materias, & formas Sacramentorum, subdit hæc verba: Nostri verò, vt multa alia, quæ primum apud nostros habuerunt, propter calamitates temporum perdidere: ita etiam horum rituum sunt oblitii, quod manifestum fiet, si quis ad Chriftimatis sacramentum mentem conuerterit; etenim secunda Synodus Oecuménica, verba, quæ sacri Chriftimatis perficiunt, tradens in 7. c. none, ita inquit. Obsequantes eos, hoc est, sanctissimo Chriftimate eos chriftimantes, dicimus, signum doni Spiritus sancti, & hæc verba; secundum eos Chriftimatis sacramentum perficiunt, hoc idem in cæteris Sacramentis diligens inuestigator inueniet. Hæc Bessarion, qui optimè obseruat hinc ortum habuisse errorem modernorum Græcorum, vt verba sacri Chriftimatis reconciliatiui existiment esse formam sacramenti Confirmationis; signanter enim diuersis verbis vltus est enuntians vnctionem reconciliatiuam, & carimoniale verbis illis, sacri Chriftimatis, & vnctionem effectiuam sacramenti Chriftimatis, verbis illis, Chriftimatis sacramentum perficiunt.
7. De qua vnctione reconciliatiua hæreticorum in Ecclesia Orientali Sanctus Gregorius episc. 61. relata cap. ab antiqua, de consecrat. dist. 4. sic ait, Arianos per impositionem manus Occidens, per vnctionem verò Chriftimatis Oriens reformat. Quæ forma reconciliatiua, & vngendi Chriftimate hæreticos sub his iisdem verbis, *signaculum doni Spiritus sancti*, habetur in fine Euchologii Græcorum. Igitur vel continetur hæresis in Euchologio, dum reiterat sacramentum Confirmationis, vel dum in forma Sacramenti non explicat tres personas; dicere autem, vt dicit Arcadius lib. 2. cap. 18. quod ritus expressus in Euchologio reconciliandi hæreticos sic Methodij Patr. hæretici, est gratis assertum, quia imò dicit aliquis esse Methodij Catholici Patriarchæ item Con-

stantinopolitani, & hæresim non contineri in Euchologio in hac forma reconciliatiua, sed in omissione explicata Trinitatis in forma sacramenti Confirmationis. Hucusque vir ille doctissimus.

8. Vides itaque, Amice Lector, circa præsentem fati difficillimam quæstionem varias Doctorem hominum sententias. Ego iudicium meum, ex dignis rationibus proferre nolo: satis mihi erit, in gratiam tuæ curiositatis, omnia superius dicta obseruasse.

RESOL. XIX.

An Pontifex, si balsami copia deesse, possit dispensare, vt Sacramentum Confirmationis administretur cum solo oleo oliuarum?

Et late explanatur, an balsamum in Confirmatione sit de necessitate Sacramenti, vel de necessitate præcepti?

Et notatur posse Papam Episcopo prohibere, ne Sacramentum Confirmationis conferat, sed nequit facere, vt non valeat si illud conferat. Ex part. 8. tr. 1. Resol. 11.

§. 1. **S**olutio huius dubij pendet ex illa celebri quæstione; an Balsamum in Confirmatione, sit de necessitate sacramenti, vel de necessitate præcepti. Et esse tantum de necessitate præcepti, tenet Caietanus (& ipse fuit qui primus hanc sententiam docuit) in 3. part. quæst. 72. art. 1. Sotus in 4. dist. 7. quæst. quæst. 4. Nauarrus in summa, c. 22. num. 8. Valentia 3. part. disput. 5. quæst. 1. punct. 2. pro qua citat Victoriam in summa, & Conartium lib. 1. *variatarum resolut.* atque hanc opinionem esse tam illustrium Doctorem autoritate fundatam, vt contraria nequaquam communis dici possit.

2. Potissimum fundamentum huius sententiæ est autoritas Innocentij III. cap. *Pastoralis*, de Sacramentis non iterandis: vbi interrogatus Pontifex, an sacramentum Confirmationis iterandum esset in eo, qui per errorem non Chriftimate, sed oleo tantum fuit vnctus: Respondet, non esse aliquid iterandum, sed cautè suppleendum quod incautè fuerat prætermisissimum. Si autem balsamum esse materia essentialis Confirmationis, debuisset totum Sacramentum in eo casu iterari: quia cum non fuisset per solam olei vnctionem Sacramentum essentialiter perfectum, iterum debuisset per vtriusque materiæ vnctionem perfici, cum nec pars materiæ præcedentis possit componere vnum cum parte materiæ præsentis, nec pars materiæ præsentis cum parte materiæ præcedentis, quia tota materia essentialis debet esse moraliter præsens formæ. Confirmatur: nam eodem modo ibi Pontifex respondet suppleendam tantum esse Episcopalis manus impositionem in eo, qui sine illa fuerat per errorem ad Subdiaconatum promotus, ac balsami vnctionem in eo, qui sine balsamo per errorem fuerat confirmatus: sed manus impositio non est de essentia Subdiaconatus: ergo neque balsamum sacramenti Confirmationis.

3. Probatur *secundò* ratione. Etenim materia Sacramenti debet esse clara, & certa, de qua nemo dubitare possit, vt patet in materia Baptismi, Eucharistiæ, Extremæ vnctionis, & reliquorum Sacramentorum. Atqui balsamum multis modis adulterari solet, vt refert plinius à Soto citatus: igitur non potest esse Sacramenti materia; alioquin semper

Sup. confitio in hoc & seq. §§. vt que ad penult. in tom. 1. tr. 2. Ref. 1. & 2. §. vlt. ad medium, & hic supra in Refol. 3. §. Quinto posset à lia. 3. & in tom. 4. tr. 8. late in Ref. 84. à §. Secundo, sed lege cam à principio, & Ref. 86. à lia. 4. & pro cõf. in 3. huius Refol. in Ref. 1. & 2. huius an. not. &c.

semper esse dubij, an verum Sacramentum coniceremus. Et hanc sententiam præter Doctores citatos tenet etiam Estius in 4. sent. dist. 7. §. 8. Philichus de offic. Sacerdot. part. 2. lib. 1. cap. 11. Viualdus, Angles, & alij.

4. His tamen non obstantibus balsamum esse de necessitate Sacramenti tradunt Suarez, Filliucius, Layman, Coninek, Tolerus, & alij, quos citat, & sequitur Bassilius Pontius de sacram. Confirm. part. 2. cap. 2. num. 4. quibus adde Villalobos tomo 1. tract. 6. difficult. 2. num. 2. Baunium tom. 1. tract. 3. quasi. 5. Auctam de sacram. Confirm. quasi. 72. sect. 2. Et ratio est, quia hoc expressè docet Concilium Florentinum in decreto prædicto, de visione Armenor. in quo assignans materiam huius Sacramenti, ait esse Christina confectum ex oleo, quod nitorem significat conscientie, & balsamo, quod odorem significat bonæ famæ.

5. Neque explicari potest, ut vnum definiat ut necessarium necessitate Sacramenti, illud tantum necessarium necessitate præcepti, sicut ibidem etiam definit materiam calicis esse vinum aquæ mixtum, cum tamen solum vinum sit necessarium necessitate Sacramenti, aqua tantum necessaria necessitate præcepti: non, inquam, potest hoc modo explicari Concilium. Nam cum definit materiam Confirmationis, aquæ primò in recto assignat oleum, & balsamum, dum ait esse Christina ex oleo, & balsamo confectum. Vnde vi modi assignandi colligi non potest, vnum potius quam aliud esse materiam tantum præcepti: contra verò, cum materiam calicis assignat, non dicit esse aliquid ex vino, & aqua mixtum, sed vinum de vite, cui ante consecrationem aqua modicissima admisceri debet, ut ex ipso assignandi modo indicet, non æquè vnum atque aliud esse materiam calicis, cum vnum in recto, aliud in obliquo assignat. Adde, quod infra multa dicit, quibus manifestè declarat aquam non esse materiam essentialem calicis: de Sacramento autem Confirmationis, ne verbum quidem habet, quo vel leuiter insinuet, balsamum non esse materiam essentialem huius Sacramenti.

6. Idem docet Concilium Tridentinum sess. 7. can. 2. de Confirmatione, in quo supponit materiam huius Sacramenti esse Christina, quod est compositum ex oleo & balsamo.

7. Nec obstat dicere Eugenium etiam in Sacramento Eucharistiæ assignasse materiam calicis vinum de vite, & aquam; & tamen aquam dicimus non esse materiam necessariam. Sic ergo in nostro casu dici potest. Sed contra hoc est, quia Eugenius IV. longè diuersum loquendi modum seruat, cum agit de materia calicis, & de materia huius Sacramenti. Nam ibi non dixit vinum, & aquam esse materiam consecrationis calicis; sed materiam esse vinum de vite, cui modicissima aqua est admiscenda. Vnde prioribus verbis iudicauit essentialem materiam; posterioribus autem satis indicauit aquam solum quoddam additamentum non necessarium, nisi ex præcepto: At, cum de Sacramento Confirmationis agit, solum dicit materiam eius esse Christina confectum ex oleo & balsamo; Potius ergo diuerso modo loquendi sentiendum est in hoc loco censere non minus necessariam esse vnam materiam, quam aliam.

8. Quod si rursus dicas. Idem Eugenius, cum agit de Sacramento Pœnitentiæ, absolute dicit partes huius Sacramenti esse contritionem, confessionem, & satisfactionem; & tamen certum est, satisfactionem non esse partem necessariam ad valorem Pœnitentiæ, sed ferè omnes concedunt esse tantum

partem integram. Ergo pari ratione, quauis absolute dicat Eugenius Christina confici ex oleo, & balsamo, possumus intelligere ex vno confici tantquam ex essentiali parte, ex altero verò tantquam ex integrali tantum; & non necessaria. Sed hoc nullus est momenti, tum quia est longè diuersa ratio. Nam satisfactio iam supponit Sacramentum Pœnitentiæ perfectum in sua essentia, cum supponat absolutionem, in qua præcipua Sacramenti vis sita est; ut inquit Tridentinum sess. 14. cap. 3. Non ergo potuit ad essentiam Sacramenti Pœnitentiæ pertinere. Et ideo iure optimo dicimus esse tantum partem integram, & non essentialiam. At in nostro casu balsamum non supponit Sacramentum Confirmationis, neque eius consecrationem, sed misceri debet ante prolationem formæ. Ergo non est vnde colligamus in isto casu balsamum non esse partem necessariam, sicut colligimus in Sacramento Pœnitentiæ. Tum etiam, quia Tridentinum diu. cap. 3. cum agit de partibus Sacramenti Pœnitentiæ, non vitur verbo partium essentialium, quia sciebat, non omnes esse partes essentielles, sed vitur voce communi, siue ad significandam essentiam, & substantiam, siue ad integritatem, & dixit integritatem Sacramenti eas partes exigere. At in presenti nihil simile reperimus. Ergo nullum est in Eugenio fundamentum; neque in traditione Ecclesiastica, propter quod dicamus balsamum esse materiam non necessariam ad valorem Sacramenti Confirmationis.

9. Nec obstat dicere in Concilio Tridentino nomine Christinis non intelligi compositum ex oleo, & balsamo, sed tantum oleum, cum nomen Christinis commune sit ad vtrumque significandum, vnum ex vi nominis, alterum verò ex accommodatione; Sed neque hæc solutio defendi potest, quia censendum est Concilium vsurpasse nomen Christinis, cum agit de Sacramento Confirmationis in eo sensu, & significatione, in qua receptum est id nomen in Ecclesia, cum de eo Sacramento sermo est. At Christina in eo casu nunquam receptum est pro solo oleo; neque solus olei vñctio unquam fuit in vsu in Ecclesia; & similiter etiam hæretici in eodem sensu, accipiunt Christina, cui diuinam virtutem negant. Ergo Concilium nomine Christinis intellexit id, quod Ecclesia in Sacramento Confirmationis conuenit Christina nominare; & ex consequenti compositum ex oleo, & balsamo. Item Concilium appellat sacrum Christina Confirmationis. At Christina Confirmationis nunquam est consecratum in Ecclesia sine balsamo. Ergo vtrumque comprehendit eo nomine, & vtrique definit inesse virtutem diuinam productiuam gratiæ sanctificantis; atque adde esse vtrumque materiam essentialiam. Nam id quod accidentale est in materia, vel forma Sacramentorum, non habet vim productiuam gratiæ, ut explicari potest exemplo formæ verborum in consecratione panis, & vini, & similiter in aliis formis Sacramentorum, in quibus verbo non necessario non inest virtus productiuam gratiæ.

10. Et tandem non obstat dicere, quod est adeo modica balsami admixtio, ut ad omnes olei partes peruenire non possit, & tandem in oleum conuertatur; quo fieri potest, ut sæpè oleum tantum sit materia Confirmationis. Ergo illud solum, & non balsamum est materia necessaria. Sed facile respondetur ad præfens institutum parum referre quæstiones illas philosophicas, Et de mixtione balsami cum oleo secundum partium iuxta positionem, & vtrum permaneat in forma substantiali, an verò secundum quali-

ANNA
Omnia
V. O. IIII V
E. III

tates. Sufficit tamen, quod ipsum vnguentum sit compositum, & mixtum, quod factum est, ut tota materia sit odorifera, quod maxime pertinet ad significationem Sacramenti; singula etiam partes olei, saltem quoad utilitates, manent mixtae per mutuam alterationem partium; quod satis est, ut oleum non sit sufficientis materia huius sacramenti sine admixtione balsami.

11. Ad auctoritatem vero Innocentij III. in cap. *Pastoralis*, respondeo, quod Pontifex dicere non potuit Confirmationem datam eo modo fuisse validam, & non iterandam, sed solam vñtionem balsami suppleendam. Tum, quia ad minus propter rei incertitudinem debeat Confirmatio sub conditione iterari; & ita sane in tali casu fieri deberet. Tum etiam eo tempore non exerat sententia dicens balsamum non esse de necessitate Sacramenti, quae potius à posterioribus Theologis inuenta est; sed tunc vigeat, opposita sententia veterum Theologorum; quare non est credibile, Pontificem voluisse eo modo discernere. Tum demum non appareat, qualiter deberet sola balsami vñtio suppleri; quia nec in *Ecclēsia* asseruatur balsamum benedictum; neque constat, an suppleri deberet cum prolatione verborum, neque id quicquam amplius referret. Sicut si aliquis baptizatus sit in sola aqua naturali, sine admixtione olei consecrati, quod solet in fronte baptismali infundi, vti que non deberet suppleri talis defectus, quamvis supplenda essent aliae caeremoniae: ita ergo si solum oleum benedictum valeret ad substantiam Confirmationis, non deberet amplius suppleri defectus balsami per distinctam eius vñtionem. Potius ergo, dum Pontifex dixit, cautè suppleendum, quod incautè fauerat pratermissum, docere voluit, totum ritum substantialem Confirmationis debuisse suppleri. Dixit autem non esse quicquam iterandum; quia hoc non erat iterate Sacramentum quod ab initio non fuerat ratum, cum non esse, validum. Aut voluit, non esse iterandas & repetendas alias solemnitates, & caeremonias consuetas.

12. His duabus opinionibus suppositis, Auctores primae sententiae ad difficultatem propositam affirmatiue respondebunt; nempe si penitus deesset copia balsami, posse Pontificem dispensare, ut sacramentum Confirmationis cum oleo tantum administraretur; sed Auctores secundae sententiae hoc minime admittendum esse affirmabunt, cum balsamum sit de necessitate Sacramenti, & Pontifex non possit eius materiam mutare. Verum ego affirmatiuae sententiae adhaerere, quia ut optimè obseruat P. Franciscus de Lugo *opusc. de Sacram. cap. 1. num. 52.* tunc melius esset Sacramentum probabile ministrare, quam nullum. Sed penes me certum est posse Pontificem concedere, ut sacramentum Confirmationis conferatur cum quocumque balsamo. Et idem Henriquez *lib. 3. de Confirm. cap. 2.* & Amicus *tom. 7. disp. 13. sect. 3. n. 38.* testantur Pium IV. concessisse ut Episcopi Indiae hoc Sacramentum consecrarent cum Indico balsamo quod est minus perfectum.

13. Nota tamen hic obiter cum Azorio *part. 2. lib. 5. cap. 1. quast. 8.* & Scipione de Rubeis in *Alph. Epis. verb. Confirmatio, num. 9.* posse Papam Episcopo prohibere, ne sacramentum Confirmationis conferat, sed nequit facere, ut non valeat, si illud conferat.

RESOL. XX.

An Pontifex possit committere facultatem simplici Sacerdoti, non solum, ut dictum est, administrandi Sacramentum Confirmationis, sed etiam consecrandi sanctum Chrisma? Ex part. 8. tract. 1. Ref. 12.

§. 1. Difficilis est ista quaestio, & negatiuum Sententiam tenent communiter Doctores, quam nouissime mordicus tuetur sapientissimus Pontius de *sacram. Confirm. part. 2. cap. 4. per totum*; & quia codex difficillime inuenitur, ponam hic eius verba, sic itaque *num. 4.* asserit Constantius est & perpetua Ecclesiae traditio sine limitatione, aut explicatione vlla, quae ministrum benedictionis Chriftimatis assignat Episcopum. Ergo censendum est illum esse ministrum necessarium eius consecrationis, aut saltem sine vno fundamento asseritur posse Chriftima confirmationis benedici ab alio ex commissione. Antecedens probatur inductione. Nam in primis Pontifices, & Concilia Episcopo soli tribuunt potestatem consecrandi Chriftima, & affirmant illi soli id licere. Sic Fabianus, & Innocentius in *epist. iam citat.* Concilium Romanum sub Syluestro *canone 5.* vbi statuitur, nullum Presbyterum posse consecrare Chriftima, Carthaginense primum *can. 3.* & Carthaginense secundum *can. 3.* Carthaginense tertium *can. 36.* Bracharense secundum *can. 37.* Hispalense secundum *can. 7.* Vvormatiense *can. 2.* vbi, cum dicatur ne Presbyteri inconsulto Episcopo Virgines consecrent, additur, Chriftima vero nunquam faciant. Concilium Sabinese *cap. de Baptismo*, vbi consecrationem Chriftimatis solis Episcopis, eorumque successoribus esse concessam dicit. Eandem etiam potestatem attribuunt Episcopis absolute Dionysius *dict. cap. 4. de Ecclesiastica Hierarchia*, & Cyprianus *locis supra citatis*, & posteriores scriptores de *Officiis Ecclesiasticis*. Sed potissimum ea traditio probatur ex Eugenio IV. in *cisano decreto*, vbi assignans materiam huius Sacramenti, dicit esse Chriftima consecrum ex oleo, & balsamo, & ab Episcopo benedictum. Quod testimonium perpendendum est eodem modo, quo *cap. praecedenti* illud expendebamus pro benedictionis Chriftimatis necessitate. Nam, si Eugenijs censeret benedictionem Episcopi solum ordinariè desiderari, & non absolute, adderet eam particulam, sicut expressit, quando loquutus est de ministro Sacramenti, & similiter; sicut cum loquitur de forma Sacramenti Matrimonij dixit, regulariter esse verba quia potest per epistolam, vel nuntius celebrari; adderet etiam in praesenti, regulariter, aut quid simile. Sicut ergo ex illis verbis absolute prolatis in aliis Sacramentis, colligimus necessarium ministrum, aut necessarium materiam esse illam, quam exprimit, & non aliam, idem dicendum est in nostro casu. Accedit denique quod nunquam hactenus visum est simplici Sacerdoti potestatem consecrandi Chriftima; immo, ut dixi *cap. praecedenti*, Suarez, Syluius, Gamachæus, Egidius, & alij referunt Gregorium XIII. dispensasse, ut apud Indos ob Episcoporum confirmantiu paucitatem, & locorum distantiam, posset sacramentum Confirmationis ministrari à simplici Sacerdote, dummodo vteretur Chriftimate per Episcopum benedicto. Tandem nulla est eius dispensationis necessitas, ut *cap. praecedenti* deducebamus.

Sup. hoc diff. proposita in tom. 4. tr. 8. lege lata doctrinam Ref. 86. & signatè §. vlt. sed lege eam à principio, & alias eius primè not.

Sup. hoc balsamo in tom. 4. tr. 8. lege lata doctrinam Ref. 87.

Sup. contentio in hoc §. vlt. supra in Ref. 15. §. Ex quo facile, & infra in Ref. 61. §. vlt. & vide alias Ref. eius not.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 2. Ref. 1. §. vlt. cursum à lin. 3. & supra in Ref. 15. à lin. 5. & in tom. 4. tr. 8. Ref. 83 §. vlt. per totum, & in tom. 2. tr. 4. ex doctrina Ref. 14. §. vlt. signatè in fine.

Abique